

EVLİ BİREYLERDE PARTNERE SAYGI VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Reyyan AYAPBEK ¹

Makalenin Geliş Tarihi: 25.02.2021

Yayına Kabul Tarihi: 15.04.2021

Online Yayınlanma Tarihi: 07.06.2021

Bu araştırmanın amacı, evli bireylerde partnere saygı ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi, ek olarak partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeylerine cinsiyet ve yaş değişkenlerinin etkisini incelemektir. Bu çalışmada evli bireylerin partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın örneklemi 2020-2021 yılında Samsun ilinde yaşayan ulaşılabilir ve gönüllü bireylerden rastgele örnekleme tekniği ile belirlenmiş 300 evli erkek ve kadından oluşmaktadır. Araştırmada Partner Saygı Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş ölçeği kullanılmıştır. Katılımcılara uygulanan ölçeklerden elde edilen veriler SPSS (Statistical Package For Social Sciences) 22 programı ile analiz edilmiştir. Bireylerin partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişki Pearson korelasyon analiziyle; cinsiyet, fiziksel görünümünü algılama değişkenine göre partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri t testi ile; öğrenim durumlarına ve gelir düzeyini algılama durumuna göre partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri ise ANOVA testi ile incelenmiştir. Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlara göre katılımcıların partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında pozitif yönde orta seviyede bir ilişki görülmüştür. Araştırmanın sonucunda katılımcıların cinsiyete göre saygı düzeyleri arasında; fiziksel görünüm durumları ile saygı düzeyleri ve iyi oluş düzeyleri arasında; öğrenim durumları ile saygı düzeyi ve iyi oluş düzeyi puanları arasında; gelir durumları ile saygı düzeyi ve iyi oluş düzeyi puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Evlilik, Saygı, Psikolojik iyi oluş

The aim of this study is to examine the relationship between the respect for partner and psychological well-being, as well as the effect of gender and age. In this study, the relational screening model was used to predict the relationship between married individuals' respect for their partners and psychological well-being. The participants of this study consist of 300 volunteer and accessible people, married men and women who were chosen via random sampling method, living in Samsun in 2020-2021. Partner Respect Scale and Psychological Well-Being Scale were used as the data collection tools of the study. The data were analyzed with the SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 22 windows program. The

¹Psikolojik Danışman, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, reyyanayapbek@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5416-871X

relationship between respect for partner and psychological well-being of individuals was examined by Pearson correlation analysis; the relationship between gender, physical appearance and levels of respect and psychological well-being was examined by t test and lastly, the relationship between the educational background, income and levels of respect for partner and psychological well-being levels was examined by ANOVA test. According to the findings obtained at the end of the study, it was found that there is a moderately significant positive correlation between the respect for partner and psychological well-being levels. As a result of the study, there is a meaningful difference between gender and the respect levels; between physical appearance and levels of respect and well-being; between the educational background and levels of respect and well-being; between income and levels of respect and well-being.

Keywords: Marriage, Respect, Psychological Well-Being.

GİRİŞ

Saygı kavramı bireyin kendi duyguları ve düşünceleriyle karşıdaki kişinin duygu ve düşüncesi arasındaki farklılığa karşı nasıl bir tutum sergilediği durumunu tanımlamaktadır (Şentürk, 2008). Bireylerin yaşamlarını anlamlı kılmaları için başkalarıyla güvenilir yakın ilişkiler kurabilmesi gerekir. Bireylerin kurdukları yakın ilişkiler özellikle yetişkinlik dönemindeki gelişimsel görevlerini başarıyla yerine getirmesinde, arkadaşlık ve dostluk ilişkilerinin desteklenmesinde ve en önemlisi de sağlıklı ve mutlu bir evliliğin gerçekleştirilmesinde büyük bir öneme sahiptir (Gizir,2012).

Saygı, karşıdaki insanın duygularını ve düşüncelerini anlamak, yargılamadan kişiyi kabul edebilmektir. Evlilik sürecinde evli çiftlerin birbirlerine saygı duymaları, psikolojik ve fiziksel iyilik halini ve yaşam kalitesini olumlu yönde etkilemektedir. Bu nedendir ki eşlerin aralarındaki yakınlığın ve bağlılığın güçlenmesi, yaşamdan elde edecekleri doyumun artması için eşlerin evlilik içerisinde karşılıklı saygıya yer vermesi önemlidir (Değer,2017).

Evlilik insan yaşamında çok önemli bir geçiş evresi ve toplumun temelini oluşturan bir birimdir. Medeni durumun bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyiyle ilişkili olduğu ve evli olanların, hiç evlenmemiş ve boşanmış kişilere göre daha yüksek düzeyde psikolojik iyi oluşa sahip olduğu ifade edilmiştir (Hsu ve Barrett, 2020). Mutlu bir evlilikte sağlıklı bir iletişim biçiminin varlığı eşlerin yakınlığını ve bağlılığını artırmakla birlikte evlilikten alınan doyumunu da artırır. Eşlerin birbirlerine kendilerini açmaları, düşüncelerini paylaşabilmeleri ve sağlıklı iletişimleri evliliklerinin kalitesini belirler (Kalkan, 2002). Evlilikte iletişimin kalitesi de eşlerin birbirlerinin fikirlerine saygı göstererek birbirlerini yargılamadan dinlemeye istekli olmaları ve farklılıklara karşı tolerans göstermelerleriyle gerçekleşebilmektedir. Evliliklerde saygının varlığı, çiftlerin duygusal bağlılığını ve yakınlığını artırarak yaşanması muhtemel olan çatışmaların üstesinden gelebilmelerinde çiftleri güçlendirir.

Psikolojik iyi oluş kavramı Ryff (1989) tarafından ortaya konmuştur ve en temel anlamıyla bireylerin güçlükle karşılaşırsa dahi bunları kendilerini geliştirecek bir araç olarak görerek, yeteneklerinden ve kapasitesinden olabildiğince yararlanması ve kendini kabul ederek yaşamını anlamlı kılmasıdır. Bir diğer şekilde psikolojik iyi oluşun bireyin mutluluk durumuna ve psikolojik sağlığına etki eden bir kavram olduğu söylenebilir. Psikolojik iyi oluş birçok kavramla yakından ilişkilidir ve bunlardan biri de evliliğdir. Psikolojik iyi oluş, bireylerin sağlıklı yakın ilişkiler kurabilmelerinde, eşleriyle olan iletişimlerinde ve iyilik hallerinde olumlu bir etkiye sahiptir (Akdağ ve Çankaya,2015).

Eşler arasındaki saygının bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyleri üzerine olumlu etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada evli bireylerin birbirlerine saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonuçlarının alan yazına katkı sağlayabileceği söylenebilir. Bu çalışmada partnere saygı ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi ve ek olarak partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri; cinsiyet, fiziksel görünümünü

algılama, öğrenim düzeyi, gelir düzeyini algılama değişkenlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda aşağıdaki alt problemler belirlenmiştir:

- 1.Evli bireylerin partnere saygı düzeyi cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- 2.Evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- 3.Evli bireylerin partnere saygı düzeyi fiziksel görünümünü algılama durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- 4.Evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi fiziksel görünümünü algılama durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- 5.Evli bireylerin partnere saygı düzeyi öğrenim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 6.Evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi öğrenim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 7.Evli bireylerin partnere saygı düzeyi gelir düzeyini algılama durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- 8.Evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi gelir düzeyini algılama durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- 9.Evli bireylerin partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu nicel araştırmada, evli bireylerin partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama araştırmaları iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan araştırmalardır (Büyüköztürk ve diğ., 2014).

Çalışma grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 yılında Samsun ilinde yaşayan evli bireyler oluşturmaktadır. Çalışma grubu, ulaşılabilir ve gönüllü bireylerden rastgele örneklem yoluyla belirlenmiş evli erkek ve kadın bireyler olmak üzere toplam 300 kişiden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcılar 22-73 yaş aralığındadır. Katılımcıların 134'ü (%44,7) erkek, 166'sı (%55,3) kadındır. Eğitim düzeylerine göre dağılımlarına bakıldığında; 9'unun (%3) ilkokul, 4'ünün (%1,3) ortaokul, 48'inin (%16) lise, 181'inin (%60,3) önlisans/ lisans, 58'inin (%19,3) lisans üstü mezunu oldukları görülmüştür. Araştırmaya katılan katılımcıların fiziksel görünümünden memnuniyet durumuna bakıldığında; 252 katılımcının (%52,2) evet, 231 katılımcının (%47,8) hayır şeklinde görüş bildirdikleri saptanmıştır. Katılımcıların gelir düzeylerine göre dağılımları ele alındığında; 29 kişinin (%9,7) yetersiz, 180 kişinin (%60,0) orta, 91 kişinin (%30,3) iyi seviyede gelire sahip oldukları belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir ve katılımcıların sosyodemografik bilgilerine yönelik veriler elde etmek amacıyla hazırlanmış sorular içermektedir.

Partner Saygı Ölçeği (PSÖ)

Araştırmada evli bireylerin partnere saygı düzeylerini ölçmek amacıyla Hendrick ve Hendrick (2006) tarafından geliştirilen ve Akın, Uğur ve Özçelik (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Partner Saygı Ölçeği kullanılmıştır. Partner Saygı Ölçeği altı maddeden oluşmaktadır ve tek boyutludur. Her madde,

“hiç katılmıyorum” ve “tamamen katılıyorum” ifadeleri arasında 1’den 5’e kadar puanlanır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 30, en düşük puan ise 6’dır. Yüksek puanlar partnere saygının yüksek düzeyde olduğunu gösterir.

Partner Saygı Ölçeği’nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları 112 evli öğretmen üzerinde yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik kat sayısı tüm ölçek için .83 olarak bulunmuştur ve bu sonuca göre ölçeğin güvenilir olduğu görülmüştür. Yapılan madde analizi sonucunda da ölçeğin madde toplam korelasyon katsayılarının .30 ölçütünü de karşıladığı görülmüştür. Ölçeğin yapı geçerliliğine bakıldığında ise Türkçe formunun faktör yapısıyla orijinal formunun faktör yapısının uyumlu olduğu görülmüştür Ölçeğin faktör yükleri .47 ile .81, düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları ise .50 ile .67 arasında sıralanmaktadır (Akın, Uğur ve Özçelik,2015). Yapılan bu çalışmada çalışma grubu için ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .88 olarak hesaplanmıştır.

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PIO)

Psikolojik iyi oluş ölçeği Diener ve arkadaşları (2009-2010) tarafından geliştirilmiş ve Türkçeye uyarlama çalışması Telef (2013) tarafından yapılmıştır. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği’nin maddeleri kesinlikle katılmıyorum (1) ile kesinlikle katılıyorum (7) şeklinde 1–7 arasında puanlanmaktadır. Bütün maddeler olumlu şekilde ifade edilmektedir. Ölçekten alınacak en düşük puan 8, en yüksek puan ise 56’dır. Yüksek puan kişinin birçok psikolojik kaynağa ve güce sahip olduğunu göstermektedir (Telef,2013).

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği’nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Buca Eğitim Fakültesi’nin farklı bölümlerinde eğitim gören toplam 529 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .80 olarak hesaplanmıştır. Test tekrar test sonucuna göre ölçeğin birinci ve ikinci uygulaması arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Ölçeğin madde toplam korelasyonları .41 ile .63 arasında değişmektedir (Telef,2013). Yapılan bu çalışmada çalışma grubu için ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .88 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri öncesi, araştırmanın yapılabilmesi için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu’ndan araştırma izni alınmıştır (2020/233). Araştırmada veriler Covid-19 pandemisi nedeniyle Google forms aracılığıyla toplanmıştır. Bu amaçla rastgele örnekleme yoluyla ulaşılabilen gönüllü katılımcıların sosyal medya hesaplarına çalışmanın ölçme araçları gönderilerek çalışmanın verileri toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada katılımcılara uygulanan ölçeklerden elde edilen veriler SPSS (Statistical Package For Social Sciences) 22 programı ile analiz edilmiştir. Bireylerin partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişki Pearson korelasyon analiziyle ve cinsiyete göre partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişki t testi ve ANOVA testiyle incelenmiştir.

BULGULAR

Cinsiyete Göre Saygı ve Psikolojik İyi Oluş Düzeyi

Katılımcıların partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla t –testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyet Değişkenine Göre Katılımcıların Saygı ve Psikolojik İyi Oluş Düzeyine İlişkin t- Testi Sonuçları

Dijital bağımlılık düzeyi/ Cinsiyet		N	$\bar{X}$	Ss.	T	df	P
Saygı	Erkek	134	4,3358	,62761	2,052	298	,041*
	Kadın	166	4,1727	,72704			
Psikolojik İyi oluş	Erkek	134	5,6887	,82853	1,773	298	,077
	Kadın	166	5,5009	,97422			

*p<.05

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların saygı düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir [t(298)=2,052; p=.04; p<.05]. Elde edilen puan ortalamalarına göre erkeklerin partnere saygı düzeylerinin (X=4.3358), kadınların partnere saygı düzeylerinden (X=4.1727) daha yüksek olduğu belirlenmiştir

Katılımcıların cinsiyet ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında [t(298)=2,052; p=.077; p>.05] anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır.

Fiziksel Görünümden Memnuniyet Durumuna Göre Saygı ve Psikolojik İyi Oluş Düzeyi

Katılımcıların partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin fiziksel görünümden memnuniyet durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla t –testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Fiziksel Görünüm Değişkenine Göre Katılımcıların Saygı ve İyi Oluş Düzeyine İlişkin t- Testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Ss.	T	Df	P
Saygı	Evet	262	4,2888	,61061	2,893	298	,004*
	Hayır	38	3,9474	1,04487			
Psik. İyi oluş	Evet	262	5,6630	,88277	3,984	298	,000*
	Hayır	38	5,0451	,96497			

*p<.05

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların fiziksel görünümünden memnun olma durumu ile saygı düzeyleri arasında [t (298)=2,893 ,p<.05] anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir (p=,004). Diğer bir deyişle, fiziksel görünümünü olumlu algılayan katılımcıların partnere saygı düzeyi puan ortalamalarının (X=4,2888), fiziksel görünümünü olumlu algılamayanların puan ortalamalarından (X=3,9474) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların fiziksel görünümünden memnun olma durumu ile iyi oluş düzeyleri arasında [$t(298)=3.984$, $p<.05$] da anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir ($p=,000$). Fiziksel görünümünü olumlu algılayan katılımcıların psikolojik iyi oluş düzeyi puan ortalamalarının ($X=5,6630$), fiziksel görünümünü olumlu algılamayanların puan ortalamalarından ($X=5,0451$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Eğitim Düzeyine Göre Saygı ve Psikolojik İyi Oluş Düzeyi

Katılımcıların partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin *eğitim düzeyi değişkenine* göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Eğitim Düzeyine Göre Katılımcıların Saygı ve İyi Oluş Düzeyine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	Ss.	P
Saygı	İlkokul	9	3,5741	1,15804	,011*
	Ortaokul	4	4,5833	,48113	
	Lise	48	4,1111	,87542	
	Önlisans/Lisans	181	4,2744	,62353	
	Lisans üstü	58	4,3477	,56220	
Psik. İyi oluş	İlkokul	9	4,3333	1,49659	,000*
	Ortaokul	4	6,0000	,65983	
	Lise	48	5,6071	,81534	
	Önlisans/Lisans	181	5,5367	,88892	
	Lisans üstü	58	5,8818	,81084	

* $p<.05$

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların eğitim düzeylerine göre saygı düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir [$F(4,295)=,011$, $p<,05$]. Detaylı olarak bakıldığında, ortaokul mezunu bireylerin ($\bar{X}=4,5833$) diğer kategorilere göre daha olumlu düşündükleri görülmüştür. F testi sonucuna göre; katılımcıların eğitim düzeyleri bakımından saygı düzeyi puanlarının anlamlılık değeri $p=,011 <0,05$ bulunmuştur. Buna göre değişkenler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Katılımcıların eğitim düzeyleri bakımından iyi oluş puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir [$F(4,295)=,000$, $p<.05$]. Eğitim düzeyleri arasındaki farklılıklara bakıldığında ortaokul mezunu grubundakilerin ($\bar{X}=6,0000$) diğer kategorilere göre daha olumlu düşündükleri görülmüştür. F

testi sonucuna göre; katılımcıların öğrenim durumları bakımından iyi oluş puanlarının anlamlılık değeri $p=,000 < 0,05$ bulunmuştur. Buna göre değişkenler arasında anlamlı bir fark vardır.

Gelir Durumu Değişkenine Göre Saygı ve Psikolojik İyi Oluş Düzeyi

Katılımcıların partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin gelir durumunu algılama *değişkenine* göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Gelir Durumu Değişkenine Göre Katılımcıların Saygı ve İyi Oluş Düzeyine İlişkin ANOVA Sonuçları

Gelir Durumunu Algılama		N	$\bar{X}$	Ss.	P
Saygı	Yetersiz	29	3,7586	1,15176	,000*
	Orta	180	4,3296	,60670	
	İyi	91	4,2344	,58107	
Psik. İyi oluş	Yetersiz	29	5,2611	,87070	,006*
	Orta	180	5,5206	1,00263	
	İyi	91	5,8148	,67293	

* $p < .05$

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların gelir durumları bakımından saygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir [$F(2,297)=,011, p < .05$]. Gelir durumları arasındaki farklılıklara bakıldığında orta seviyede gelire sahip bireylerin ($\bar{X}=4,3296$) diğer kategorilere göre daha olumlu düşündükleri görülmüştür. F testi sonucuna göre; katılımcıların gelir durumları bakımından saygı düzeyi puanlarının anlamlılık değeri $p=,011 < 0,05$ bulunmuştur. Buna göre değişkenler arasında anlamlı bir fark vardır.

Katılımcıların gelir durumları bakımından iyi oluş puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir [$F(2,297)=,006, p < .05$]. Gelir durumları arasındaki farklılıklara bakıldığında ise iyi seviyede gelire sahip bireylerin ($\bar{X}=5,8148$) diğer kategorilere göre daha olumlu düşündükleri görülmüştür. F testi sonucuna göre; katılımcıların gelir durumları bakımından iyi oluş düzeyi puanlarının anlamlılık değeri $p=,006 < 0,05$ bulunmuştur. Buna göre değişkenler arasında anlamlı bir fark vardır.

Partnere Saygı ve Psikolojik İyi Oluş Değişkenleri Arasındaki İlişki

Katılımcıların partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkiyi gösteren Pearson Korelasyon Analizi ile incelenmiş, sonuçlar Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Ölçeklerin Korelasyon Değerleri

		Saygı	İyi oluş
Saygı	Pearson Correlation	1	,493**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	300	300
İyi oluş	Pearson Correlation	,493**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	300	300

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 5 incelendiğinde elde edilen analiz sonucuna göre, p değerinin .05'ten küçük olmakla birlikte, ölçekler arasında korelasyon değeri $r=-,493$ olarak elde edilmiş olup pozitif yönde orta seviyede bir ilişki görülmüştür. Yani katılımcıların saygı düzeyleri ile iyi oluş düzeyleri arasında orta seviyede ilişki olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın amacı, evli bireylerde partnere saygı ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi ve ek olarak partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeylerini cinsiyet, eğitim düzeyi, fiziksel durumu algılama ve gelir düzeyini algılama değişkenlerine göre incelemektir. Araştırmada evli bireylerin partnere saygı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Gerçekleştirilen analiz sonucunda cinsiyet değişkeninin saygı düzeyleri açısından anlamlı bir değişken olduğu görülmüştür. Eroğlu (2017), çocuk sahibi olan evli bireyler ile gerçekleştirdiği çalışmada psikolojik iyi oluş ile cinsiyet arasında bir ilişkili olduğu; kadınların erkeklere göre psikolojik iyi oluş düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Danişment (2012), okul yöneticilerinden oluşan örnekleminde psikolojik iyi oluş düzeyi ile cinsiyet değişkeninin ilişkili olduğunu saptamış; kadın yöneticilerin psikolojik iyi oluşunu oluşturan özerklik, öz kabul ve çevresel hâkimiyet alt boyutlarında erkeklerden daha yüksek puanlar elde etmiştir. Ağaçbacak (2019), kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre psikolojik iyi oluş düzeyinin daha yüksek olduğunu saptamıştır. Kharpuri ve Priya (2019), yaptıkları çalışmada kadın katılımcıların psikolojik iyi oluş düzeyinin erkeklere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Fiziksel görünüm algısı ve eğitim düzeyi saygı düzeyleri ve iyi oluş düzeyleri açısından anlamlı birer değişken olarak bulunmuştur. Literatürde ise eşlerin eğitim durumu ile ilişkili yapılan çalışmaların kısıtlı olduğu görülmüştür. Kındıroğlu (2018), ebeveynler ile gerçekleştirdiği çalışmada eşlerin eğitim düzeyleri ile psikolojik iyi oluş durumları arasında ilişkili olmadığı sonucunu elde etmiştir. Literatürde benzer sonuçların olduğu çalışmalara rastlanılmıştır. Yapılan çalışmalarda çocuk sahibi olan evli

bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile eğitim düzeyi arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır (Eroğlu, 2017; Kindiroğlu, 2018). Walker ve Colosimo, (2011)'in, yaşlı katılımcılar ile gerçekleştirdiği çalışmada iyi oluş düzeyinin eğitim düzeyiyle ilişkisinin olmadığı görülmüştür. Aydoğan ve arkadaşlarının (2019), öğretmen katılımcılarla gerçekleştirdiği çalışmasında eğitim durumu ile psikolojik iyi oluş arasında bir ilişki bulunmamıştır. Farklı örneklem grubundaki katılımcıların olduğu araştırmalarda da mevcut araştırmaya benzer sonuçların olduğu görülmektedir.

Gelir durumu, saygı düzeyi ve iyi oluş düzeyi açısından anlamlı bir değişken olarak bulunmuştur. Yapılan diğer bir çalışmada ise gelir düzeyi ile psikolojik iyi oluş arasında ilişkinin olduğu, orta düzeyin üstünde gelire sahip katılımcıların psikolojik iyi oluş düzeyinin de yüksek olduğu saptanmıştır (Kaplan, 2016). Hagerty ve Veenhoven (2003) gerçekleştirdiği araştırmalarda Japonya dışındaki diğer ülkelerde mutluluk ve ekonomik durumun ilişkili olduğunu; ekonomik olarak iyileşmeyle birlikte insanların daha mutlu olduklarını belirtmiştir. Savaş (2012)'in gerçekleştirdiği çalışmada, psikolojik iyi oluş düzeyi ile ekonomik durumun ilişkili olduğunu saptamış; orta ve üst gelir grubundaki katılımcıların psikolojik iyi oluş düzeylerinin düşük gelire sahip katılımcılara göre daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Bunun nedeni olarak da ekonomik güçlüklerle uğraşmanın insanların hayatına getirdiği güçlüklerle birlikte onları psikolojik olarak kötü etkilemesidir. Ekonomik olarak daha rahat hisseden bireylerin, psikolojik olarak daha iyi oldukları söylenebilir.

Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre evli bireylerde partnere saygı ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Literatür incelendiğinde evli bireylerde partnere saygı ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkiyi doğrudan inceleyen bir araştırmaya ulaşılamamıştır. Bununla birlikte ulaşılan bir araştırmada evli bireylerde partnere saygı ve yaşam doyumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (Değer, 2017). Bu sonuca göre birbirlerine saygı duyan evli çiftlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin de yüksek olabileceği söylenebilir.

Sonuç olarak, evlilikteki iletişimin güçlü olmasının çiftlerin evlilik doyumunu artırdığı ve bu sayede bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini etkilediği görülmüştür. Evli çiftlerle yapılan psikolojik danışma seanslarında, saygı ve psikolojik iyi oluş faktörleriyle danışanların kültürel değerleri göz ardı edilmeden çalışılması gerektiği önemli bulunmuştur. Evli çiftlerin aralarındaki iletişimin sağlıklı olması ve kişilerin hem hayattan hem de evliliklerinden aldıkları doyumun fazla olabilmesi için saygı kavramının aile ve çift terapilerinde konuşulması ve güçlendirilmesi gerektiği önerilmektedir. Bu çalışmanın, alandaki uzmanların danışma seanslarında var olan sorunlara yaklaşımlarında saygı ve psikolojik iyi oluş faktörleri arasındaki ilişkinin yol gösterici olacağı ve çift terapilerinde çalışmanın önemli olduğunu göstermesi açısından ışık tutacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Ağaçbacak, P.M. (2019). Pozitif psikoloji bağlamında sınıf öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile özyeterlilik inançları ve örgütsel bağlılık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akdağ, F. G., & Çankaya, Z. C. (2015). *Evli bireylerde psikolojik iyi oluşun yordanması. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 646-662.
- Akın, A., Uğur, E., & Özçelik, B. (2015). Partner saygı ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of International Social Research*, 8(41). 836-841.
- Aydoğan, G., Demir, F. N., Aslan, A., & Durualp, F. (2019). *Öğretmen adaylarının özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere karşı tutum ve davranışlarının karşılaştırılması*. 14. Ulusal Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrenci Kongresi: Çocuğun Ekolojik Dünyası Özet Kitapçığı, Maltepe Üniversitesi
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Yayınları
- Danişment, R. (2012). *Okul yöneticilerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Değer, G. (2017). Evli bireylerde partnere saygı ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Diener, E., Scollon, C. N., & Lucas, R. E. (2009). The evolving concept of subjective well-being: The multifaceted nature of happiness. *Social Indicators Research Series*, 39, 67-100.
- Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D., Oishi, S., & Biswas-Diener, R. (2010). New well-being measures: Short scales to assess flourishing and positive and negative feelings. *Social Indicators Research*, 97, 143-156.
- Eroğlu, F. (2017). Evli bireylerde psikolojik iyi oluş ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul.
- Gizir, C. A. (2013). Üniversite öğrencilerinin ilişki inançlarının cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumlarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 372-383.
- Hagerty, M. R., & Veenhoven, R. (2003). Wealth and happiness revisited—growing national income does go with greater happiness. *Social Indicators Research*, 64, 1-27.
- Hendrick, S. Susan., & Hendrick, Clyde. (2006). Measuring respect in close relationships. *Journal of Social and Personal Relationships* S. 23(6), 881-889. Hsu, T. L., & Barrett, A. E. (2020). The Association between Marital Status and Psychological Well-being: Variation across Negative and Positive Dimensions. *Journal of Family Issues*, 217(4), 554-582.
- Kalkan, M. (2002). *Evlilik ilişkisini geliştirme programının evlilerin evlilik uyum düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kaplan, K. (2016). *Evli bireylerde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların, evlilik doyumuna ve psikolojik iyi oluş durumuna etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kharpuri, F. L., & Priya, M. (2019). *Role of gender and length of marriage in marital satisfaction and psychological well-being*. *Oxidation Communications*, 42(3), 415-432.
- Kındıroğlu, Z. (2018). *Ebeveynlerin psikolojik iyi oluş ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile çocukların sosyal yetkinlik ve davranışları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological wellbeing. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081.

Savaş, A. C. (2012). Okul müdürlerinin duygusal zekâ ve duygusal emek yeterliklerinin öğretmenlerin iş doyumuna düzeylerine etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (33), 139-148.

Şentürk, H. (2008). Sosyal ilişkilerde saygı kavramı: Psikoloji ve din açısından bir bakış. Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1(20), 1-12.

Telef, B. B. (2013). Psikolojik iyi oluş ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28-3), 374-384.

Walker, L.H., Colosimo, K. (2011). Mindfulness, self-compassion, and happiness in non-meditators: A theoretical and empirical examination. *Personality and Individual Difference*, 50, 222-227.

An Investigation of the Relationship between Respect for Partners and Psychological Well-Being in Married Individuals

Extended Abstract:

Aim and Scope: The aim of this study is to examine the relationship between the respect for partner and psychological well-being, as well as the effect of gender and age. In this context, the following research problems are going to be replied:

1. Do the levels of respect of married individuals to partner differ according to gender?
2. Do the psychological well-being levels of married individuals differ according to gender?
3. Do the levels of respect of married individuals to partner differ according to their perception of their physical appearance?
4. Do the psychological well-being levels of married individuals differ according to their perception of their physical appearance?
5. Do the levels of respect of married individuals to the partner differ according to their educational background?
6. Do the psychological well-being levels of married individuals differ according to their educational level?
7. Do the levels of respect for the married individuals differ according to their level of perception of their income?
8. Do the psychological well-being levels of married individuals differ according to their level of perception of income?
9. Is there a significant relationship between the variables of the respect for partner and psychological well-being of married individuals?

Methodology: In this quantitative study, the relational screening model was used to predict the relationship between married individuals' respect for their partners and psychological well-being. The participants of this study consist of 300 people, married men and women who were chosen via random sampling method, living in Samsun in 2020-2021. Partner Respect Scale and Psychological well-being scale were used as the data collection tools of the study. The data obtained from the scales applied to the research participants were analysed with the SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 22 windows program. The relationship between respect for partner and psychological well-being of individuals was examined by Pearson correlation analysis, and the relationship between respect for partner and psychological well-being levels by gender was examined by t test and ANOVA test.

Results, Discussions and Suggestions: With the analyses, gender was found to be a meaningful variable in terms of respect levels. Moreover, physical appearance and respect levels and well-being variables were also found to be meaningful. Income levels, respect levels and well-being levels were also found to be meaningful variables. According to the findings obtained at the end of the study, it was found that there is a moderately significant positive correlation between the respect for partner and psychological well-being levels in married individuals. When the literature was examined, it could not be found any study directly examining the relationship between respect for partner and

psychological well-being in married individuals. However, in another study, it was found that there is a significant relationship between respect for partner and life satisfaction in married individuals (Değer, 2017). According to this result, it can be said that the psychological well-being levels of married couples who respect to each other may be high.

As a result, it has been observed that strong communication in the marriage increases the marital satisfaction of the couples and thus affects the psychological well-being levels of the individuals. In counseling sessions with married couples, it was found important that respect and psychological well-being factors should be studied without ignoring the cultural values of the clients. It is suggested that the concept of respect should be discussed and strengthened in family and couple therapies so that the communication between married couples would be healthy and that people get more satisfaction from both their daily life and marriage.

It is thought that this study will shed light on the relationship between respect and psychological well-being factors in the approach of experts in the field to the problems that exist in the counseling sessions, and shed light on the importance of working in couples' therapies.

Keywords: Marriage, Respect, Psychological well-being